

LÄNSI-SUOMEN
PELASTUSALAN LIITTO

EU Tietosuoja-asetus (GDPR) pähkinänkuoressa palokunnille

Antti Ali-Raatikainen

Kerosiinitie 26, 20360 Turku
Satakunnankatu 3, 28100 Pori
puh. (02) 511 7711 e-mail: toimisto@lspel.fi
www.lspel.fi

EU:n tietosuoja-asetuksen vaikutuksia palokuntayhdistyksille

EU:n tietosuoja-asetus tuli voimaan keväällä 2016 ja

sovellettavaksi **25.5.2018**

= tähän mennessä tehtävä analyysi, vastaavatko toimijan henkilötietojen käsittelykäytännöt uusia vaatimuksia (sis. mm. tietoturva, ja kriisiviestintä)

- korvaa 1995 annetun henkilötietodirektiivin
 - riskipohjainen lähestymistapa (vähentää ylisääntelyä sekä riskiä)
- tietosuoja-asiat huomioon jo toiminnan suunnittelussa
- yhtenäiset käytännöt EU-alueella, luottamus digitalisaation lisääntyessä

EU:n tietosuoja-asetuksen vaikutuksia palokuntayhdistyksille

Koskee **kaikkia toimijoita**, jotka käsittelevät henkilötietoja (yritys, yhdistys, viranomainen – toimijan koko ja toimintamuoto ei vaikuta)

Henkilötieto on tieto, joka voidaan yhdistää tiettyyn henkilöön (nimi, puhelin- tms. numero, valokuva yms., mahd. jopa ip-osoite)

Eriyinen henkilötieto = arkaluonteiset tiedot (rotu, uskonto, poliittinen suuntautuminen ym.)

Henkilötiedon käsittelyä on kaikki näihin liittyvät toimet (kerääminen, käyttö, tallennus, järjestäminen, säilytys, luovutus, päivitys, suojaaminen, poisto/tuhoaminen jne.)

Eriyisen henkilötiedon käsittely on lähtökohtaisesti kielletty muusta kuin erityisestä syystä (esim. työnantajavelvoite sairaspöissaolotiedoissa)

EU:n tietosuoja-asetuksen vaikutuksia palokuntayhdistyksille

Henkilötiedot muodostavat **henkilörekistereitä**:

- Palokunnilla mm. jäsenluettelot, yhteystiedostot, koulutus-, harjoitus- ja kuntotiedostot ja –rekisterit

→ **palokuntayhdistys** on asetuksen tarkoittama **rekisterinpitäjä**

→ **henkilö**, jonka tiedot ovat rekisterissä on **rekisteröity**

Tietosuoja-asetuksen toteutumista ja noudattamista **valvoo Tietosuojavaltuutettu** (=toimisto)

EU:n tietosuoja-asetuksen vaikutuksia palokuntayhdistyksille

Henkilötietojen **käsittelyn** (alkaen keräämisestä) tulee **perustua**:

- sopimukseen
 - suostumukseen (vapaaehtoinen ja tietoinen, alle 18 v. vanhempien lupa)
 - kaikille oma **käyttäjätunnus järjestelmään**, jossa suostumus kysytään, tai **kirjallinen suostumus**
 - lakiin
 - rekisteröidyn suojaamiseen
 - oikeutettuun etuun
- TAI**
- julkiseen tehtävään

Toimijan tulee **varmistua** em. tietojen **käsittelyperusteen olemassaolosta**

ja tarvittaessa pystyä **dokumentoidusti osoittamaan**, että se **noudattaa tietosuoja-asetusta** (osoitusvelvollisuus).

EU:n tietosuoja-asetuksen vaikutuksia palokuntayhdistyksille

Asetuksen periaatteita:

- tietoja kerätään tiettyyn tarkoitukseen
- ei saa kerätä enemmän kuin välttämätöntä
- käsittelyn turvallisuus (tietoturva)
- käsittelyn läpinäkyvyys
- tietoja säilytetään vain välttämättömän ajan

Henkilötietojen käsittelijällä asetuksessa tarkoitetaan rekisterin pitäjän ulkopuolista tahoa, jolle tietojen käsittely on ulkoistettu rekisterin pitäjän lukuun.

→ käsittelijältä saatava riittävät takeet tietojen käsittelyn asetuksenmukaisuudesta (kirjallinen sopimus)

EU:n tietosuoja-asetuksen vaikutuksia palokuntayhdistyksille

Tietosuojasuunnitelma = dokumentti, joka sisältää yhdistyksen toimintamallit henkilötietojen käsittelyyn sekä järjestelmäkuvaukset

→ toteuttaa osaltaan osoitusvelvollisuutta

Tietosuojavastaavaa ei tarvitse nimetä palokuntayhdistyksissä

- nimeäminen tuo mukaan säädelyyn roolin ja tehtäväkuvan

→ byrokratiaa

Voidaan nimetä vapaaehtoinen yhteyshenkilö asiaa hoitamaan

- ei ole henk. koht. vastuussa asiasta! (ei edes tietosuojavastaava ole)

-
- Tietosuojavastaava voidaan nimetä isommissa organisaatioissa, jolloin toiminta selkeytyy, kun asia on yksissä käsissä
 - Tietosuojavastaava on pakollinen rekisterinpitäjälle/käsittelijälle on, kun:
 1. on kyse julkisen sektorin toimijasta (ei tuomioistuin)
 2. organisaation *ydintehtävät* muodostuvat henkilötietojen käsittelytoimista, jotka edellyttävät laajamittaista ja säännöllistä rekisteritietojen käsittelyä
 3. organisaation *ydintehtävät* muodostuvat laajamittaisesta käsittelystä, joka kohdistuu erityisiin henkilötietoryhmiin (esim. rikosasiat)

EU:n tietosuoja-asetuksen vaikutuksia palokuntayhdistyksille

Rekisteröidyn oikeudet:

- ennen tietojen keräämistä ilmoitetaan rekisterinpitäjän sekä mahd. tietosuojavastaavan yhteystiedot
- ajantasainen kuvaus henkilötietojen käsittelystä julkisesti saatavilla (esim. ilmoitustaulu)
- **oikeus tietää mitä tietoa kerätty** → pääsy omiin tietoihin
 - myös alle 18-vuotiaalla tarkastusoikeus omiin tietoihinsa
- annetaan kaikille rekisteröidyille oma käyttäjätunnus
- pyydettyessä toimitetaan dokumentti ko. henkilön tiedoista
- **oikeus tietojen poistamiseen**
 - vanhentuneet tiedot
 - tietojen keruuluvan peruminen → kaikkien tietojen poistaminen
 - Perumisen oltava yhtä helppoa kuin luvan antamisen
- saa tiedon mahd. **tietoturvaloukkauksesta**

EU:n tietosuoja-asetuksen vaikutuksia palokuntayhdistyksille

Tietoturvaloukkaus

Rekisteröidyn lisäksi tietoturvaloukkauksesta on tehtävä **ilmoitus** myös **valvontaviranomaiselle**.

- Ilmoituksen *viranomaisille* tulee tehdä jo **72 tunnin kuluessa** tietomurron havaitsemisesta
- *rekisteröidyille* **ilman** aiheetonta **viivytystä**

Toimijoilla on näin ollen oltava **valmiudet** tietoturvaloukkausten **havaitsemiseen**, niistä **ilmoittamiseen** sekä **vahinkojen minimointiin**.

- EU:n tietosuoja-asetuksen laiminlyönnistä *voidaan* rekisterinpitäjä/käsittelijä tuomita sakkorangaistukseen.
- Ennen tätä on kuitenkin monta yhteydenottoa ja menettelyä, joissa asiaa konsultoidaan ja voidaan tehdä korjaavia toimenpiteitä
- Varsinkin näin alkuvaiheessa haetaan linjoja ja soveltamistapoja sekä ennakkotapauksia asetuksen soveltamisessa.
- Asiaa ja rangaistuksen uhkaa on suurenneltu, ei realisoitu varsinkaan palokuntayhdistyksen tyyppisten toimijoiden kohdalla.